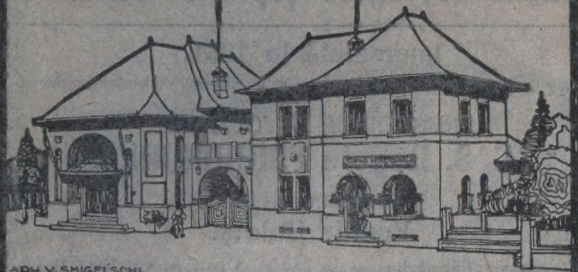

133503

PROIECT DE
CASĂ NAȚIONALĂ

BIBLIOTECA POPORALĂ A „ASOCIAȚIUNII”

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anul XVI.

Nr. 142.

Decembrie 1926.

Fapte de împlinit

pentru întărirea și prosperitatea neamului.

.....

Editura „Asociațiunii”, Sibiu, Strada Șaguna 6.

Prețul 5 Lei.

„ASOCIAȚIUNEA pentru literatura română și cultura poporului român“.

Intemeiată la 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:
M. S. Regele FERDINAND I.

Prezident activ:
Vasilie Goldiș.

Vice-prezident I.:
Dr. Oct. Russu.

Vice-prezident II.:
Dr. Gh. Preda.

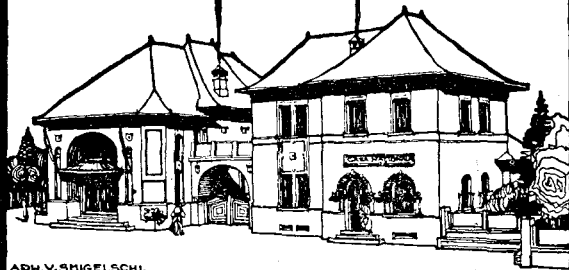
Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de frunțași din toate păturile societății românești.

**E de datoria fiecărui bun
Român să sprijinească „Aso-
ciațiunea“ abonând publicațiile
ei și înscriindu-se de membru.**

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000.—
Membru fondator al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	„ 1000.—
Membru pe viață al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	„ 500.—
Membru activ al „Asociațiunii“, anual	„ 50.—
Membru ajut. al „Asociațiunii“, anual	„ 10.—

PROIECT DE
CASA NAȚIONALĂ

ARH. V. SMIGELSKI.

BIBLIOTECA POPORALĂ A „ASOCIAȚIUNII“

Anul XVI. Nr. 142. Decembrie 1926.

Fapte de împlinit
pentru întărirea și prosperitatea neamului.

.....
Editura „Asociațiunii“, Sibiu, Strada Șaguna 6.

Prețul 5 Lei.

Precuvântare.

Paginele următoare sunt scrise — în parte — de unul din vitejii noștri generali, dl general *C. Dragu*, în parte adunate de dumniasa. Broșura dlui general, tipărită în 1920, purta titlul: „*Fapte de împlinit pentru* a) *întărirea și prosperitatea neamului și* b) *ridicarea puterii morale a armatei*“, și s'a răspândit în mii de exemplare, încât nu se mai află de vânzare. În 1926 a apărut din nou, sporită cu multe icoane frumoase.

Acum ne dă puțința dl *C. Dragu* să tipărim și noi ceva din aceste prețioase articole. Am ales câteva, pe cari le punem la inimă cetitorilor noștri, cu atât mai mult, cu cât scrisul din broșură precede dela conducătorii „Caselor Naționale“, în frunte cu

dnii generali I. Manolescu și C. Dragu, cari s'au priceput să îmbine într'un mod norocos pe omul ce mânuiește spada cu acela care împarte cartea întremătoare. Mulțumitele noastre pentru prețioasa colaborare.

Unirea.

„Unirea face puterea.
Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere,
Unde-s doi puterea crește
Și dușmanul nu sporește.“

Istoria neamului românesc este plină de fapte mărețe, dar se citesc în ea și pagini de durere și de înfrustare. Neamul românesc, sigur, n'ar fi pățit atâtea și am fi fost de mult cu toții uniți și am fi fost mult mai numeroși decât suntem astăzi, dar ne-am făcut nouă înși-ne mai mult rău decât chiar dușmanii noștri. Oarba neunire, ura, vrăjmășia și patimele rele, le-a vârat diavolul necurat în multe suflete românești. În unele vremuri frate cu frate se pismuia, frații între ei se urau, se vindeau străinilor, pentru a satisface poștele lor neno-

rocite, fără să-și dea seama că prăpădeau neamul.

Mihai Viteazul, care înfăptuise o clipă visul românilor, moare mișelește din cauza trădării.

S'a bătut frate cu frate, moldovean cu muntean, deși frații aveau, ca și azi, un sânge, un grai, un trup și un suflet.

Se cumpărau scaunele domnești cu bani și care ocupa scaunul cumpărat numai bine nu putea aduce neamului românesc. Bietul neam! Îl storcea, îl chinuia ca să scoată bani și să plătească domnia cumpărată.

Indeosebi epoca fanarioșilor are cele mai triste pagini din trecutul nostru istoric.

Dar Dumnezeu a avut grije de neamul românesc, a isgonit pe diavolul neunirei de multe ori din sufletele românilor. Mihai Viteazul, cel dintâi, aprinde focul sacru al unirii. Din acele clipe focul unirii a ars ascuns în majoritatea sufletelor ro-

mânești și din când în când mai isbueneau flăcări și coloane de foc, cari încereau să aprindă focul unirii peste întreg pământul locuit de români.

Flăcări din acestea au fost în Ardeal în anul 1757. Horia, Cloșca și Crișan se pun în capul românilor pentru a-i scăpa de jugul selăviei ungurești. Dar plătesc cu moartea această îndrăsneală, fiind trași pe roată la Alba-lulia. Se vede că unirea nu fusese pe deaîntregul plămădită în sufletele tuturor.

În 1848 focul își întinde flăcările peste tot ținutul neamului românesc.

În Ardeal Avram Iancu, în capul moșilor, se ridică din nou cu armele împotriva asupritorilor: caută să întindă flacăra dogoritoare a unirii generale românești peste tot cuprinsul României, precum o avem astăzi.

Nu reușesc. Dar, dela această dată, focul unirii dogorește grozav și înfrântă multe suflete românești și chiar pe cei mai indiferenți și nepăsători.

La 1859 în 20 Ianuarie se înfăptuește la unire în Principatele Române: Muntenia și Moldova se unesc împreună sub domnia lui Vodă Cuza.

Oamenii mari politici din acea vreme, cari au pus la cale și au înfăptuit această primă unire, au fost, între alții: Costache Negri, Ion C. Brătianu, Mihail Cogălniceanu, Vasile Alecsandri. De aci începe lupta pe viață și pe moarte între românii de prefutur și acei cari îi stăpâneau și îi subjugau pe nedrept. Pe față, pe sub ascuns, dela Tisa până la Nistru, românii nu aveau în sufletul lor de cât un dor și un gând: să sfărâme lanțurile robiei și să se unească cu toții laolaltă.

Focul ardea, de astădată, pe față, în Principatele Unite și dela acest foc se încălzeau pe furiș toți românii subjugăți.

Se duceau lupte crâncene cu dușmanii cotropitori și nelegiuții asupritori.

La 10 Mai 1878 România devine liberă și independentă. Grație vitejiei ostașilor ei, arată lumii întregi că neamul românesc nu mai poate fi rob. La 10 Maiu 1881, când Principatele Române se ridică la rangul de regat, iar Regele Carol și Regina Elisabeta își pun pe cap coroana regală, focul unirii ridică flăcările spre ceruri și toți fiii neamului românesc de peste Carpați și zări depărtate se încălzesc la dogoarea aceluiași foc sfânt.

Lupta pentru unire devine crâncenă și din ce în ce speranțele se măresc. Românii din Transilvania au luptat, au îndurat mult. Ungurii au umplut temnițele cu luptători și luptătoare, cari se ridicau, zilnic, contra asupritorilor și arătau drepturile românilor și nedreptățile barbare ce se făceau, sugrumându-le voința și libertatea și luându-le și limba lor românească.

Procesul Memorandului și întemnițarea lui Raftiu, sunt fapte mărețe

de lupte, cari pregătesc unirea cea mare, pas cu pas.

În 1916 August, în 15, vulcanul izbucnește în cele din urmă. Toți românii liberi se aruncă în iadul luptelor pentru dreptate și libertate — pentru a obține unirea definitivă a românilor — sau moartea tuturor.

Neamul românesc suferă și îndură toate grozăviile războiului. Are pierderi în oameni și în materiale, mai presus de închipuirea omezească; dar oștile își plimbă victoria dela Nistru până la Buda-Pesta și înfăptuesc în sfârșit unirea, — unirea mult dorită, unirea mult gândită, mult simțită și pentru care au sângerat milioane de români.

În anii 1918 și 1919 se săvârșește, treptat, treptat, unirea tuturor ținuturilor noastre: Basarabia, Bucovina, Ardealul, Banatul, — cu vechiul regat, alcătuind, în acelaș timp, trupul României-Mari, reîntregite.

Dumnezeu să binecuvânteze pe acei, cari au făcut-o și să coboare

duhul sfânt, în sufletele celor cari moștenesc această unire, ca să-i fină veșnic uniți și să alunge din sufletele lor duhurile necurate ale urii și învrăjbirii între frați.

De aceea, datele unirilor se vor prăsnui pe vecie de toți românii: căci sunt cele mai mari sărbători ale neamului românesc.

Un cuvânt de adevăr și îm- bărbătare.

Istoria țării noastre a fost scrisă cu sânge, de-a lungul veacurilor am suferit mult, pământul acesta a fost de multe ori cutropit, căminurile au fost risipite, femeile și copiii au cunoscut foamea și teama și nenorocirea, dar țara a rămas neînvinsă, neamul a rămas întreg, căci, în tine, poporul meu, este o putere, pe care n'o poate birui nici fierul, nici focul.

Regina Maria.

Neînțelegerea între frați, bucuria dușmanilor.

Fraților,

Feriți-vă de pismă, ură, răutate, ceartă, că faceți pe voia dușmanilor.

E loc pentru toți frații în „România-Mare“. — Iubiți-vă și munciți cu râvnă, nu vă mâncați ca câinii, căci vă pierdeți vremea și faceți mare rău neamului și *României-Mari*.

Iubiți țara și tronul. — Fraților, fiți cu toții la acelaș gând, căci numai prin unire putem trăi bine. — Respectați legile țării, nu vă luați după minciunile dușmanilor căci ei ne voiesc numai răul țării, cât și neamului. Desprețuiți pe acei ce voiesc răul țării. Munciți cu dreptate pentru refacerea țării. — Respectați cu sfințenie ordinele ce vi-se dau de către șefii voștri.

Serg. NICOLAE G. SIMION,
dela Serviciul geografic al armatei.

Sfințirea eroilor.¹⁾

În toate vremurile, de când e lumea și până astăzi, au înaintat numai neamurile, cari au crezut într'o turmă și un păstor, adică acelea al cărui popor a respectat pe oamenii lor mari, pe învățații lor, pe artiștii lor, pe conducătorii lor, pe eroii lor, pe strămoșii lor.

Dacă noi, poporul românesc, nu am fi avut *respect* pentru părinții, moșii și strămoșii noștri, dela cari am primit învățătură și îndemnuri bune, cari ne-au lăsat ca moștenire un suflet curat și o minte sănătoasă, apoi încă de mult am fi fost fără țară și fără renume de popor viteaz, drept și înțelept.

Dacă noi n'am fi știut să respectăm pe învățații *noștri*, ca Heliade-Rădulescu, Gheorghe Lazăr, Cogălniceanu, Negri, Șincai, Șaguna, Petre Maior și alții, astăzi n'am fi știut nici drepturile ce avem ca popor românesc,

¹⁾ Intocmită de gen. Ion Manolescu.

nici celelalte neamuri nu ne-ar fi cunoscut și nu ne-ar fi dat drepturile, pe cari noi n'am fi știut să le apărăm.

Dacă noi nu am fi știut și cunoscut gândurile curate și frumoase ale artiștilor și scriitorilor noștri ca Alecsandri, Mureșeanu, Creangă, Eminescu, Coșbuc, Grigorescu, Maiorescu, Vlahuță și alții, ne-am fi descurajat repede atunci când străinii spuneau că noi suntem un popor sălbatec de Țigani.

Dacă noi n'am fi avut cult pentru domnitorii noștri, cari au condus destinele poporului și dacă, din fiu în tată, nu am fi avut cultul pentru origina noastră reprezentată prin Traian și Decebal, și cultul pentru drepturile noastre reprezentate prin Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare și Cuza Vodă, apoi în războiul cel mare pentru întregire n'am fi avut atâta putere de luptat.

Credința într'o turmă și un păstor ne-a mântuit și tot prin această credință ne vom întări mai mult.

Precum noi am moștenit dela părinții noștri cultul pentru mări mari noștri, începând cu respectul pentru părinții, moșii și strămoșii familiei, din cari ne tragem fiecare și mergând până la cultul pentru învățații, artiștii, conducătorii și eroii poporului nostru, tot așa suntem datori ca să luptăm și să înrădăcinăm în sufletul copiilor noștri cultul pentru acei, cari au înfăptuit România Mare.

În vremuri grele, cari vor mai veni pentru neamul nostru, copiii noștri vor găsi răzăm sufletesc în amintirea eroilor, dela cari au moștenit moșia strămoșească.

Precum unui călător obosit îi prinde bine un ulcior de apă limpede, ca să se răcorească, tot așa unui neam necăjit îi prinde bine chipul și amintirea înaintașilor eroi, ca să se întărească.

Precum fiilor, cari luptă cu greutățile vieții, le prinde bine amintirea tatălui lor, care a luptat la fel până

i-a crescut și i-a făcut mari; tot așa unui popor, care trece prin greutăți, îi va prinde bine amintirea oamenilor lor mari, cari au luptat cu greutăți mai mari până au înjghebat țărișoara noastră.

„Numai Dumnezeu poate ști ceea ce viitorul păstrează patriei noastre, din parte-mi știu că trebuie să ne facem datoria“. Așa a zis Regele Carol la 10 Maiu 1866.

Dacă ne gândim bine, tot așa au făcut toți oamenii mari ai neamului nostru și toți luptătorii eroi, cari s'au sacrificat pentru neamul nostru, din timpurile cele mai vechi până astăzi: și-au făcut datoria către țară; iar destinul patriei noastre a mers din ce în ce mai bine, căci Dumnezeu ne-a destinat să fim un neam mare, dar noi trebuie să fim gata pentru această destinațiune, în orice moment, făcându-ne datoria.

Nu am destul loc aci ca să vă arăt cum gândese toți cugetătorii mari

ai lumii asupra datoriei ce avem de a sădi în inimile noastre și ale copiilor noștri cultul pentru eroi, dar vă spun numai atât, că sunt atât de mulți acești oameni de seamă ai omenirii, cari recomandă popoarelor să-și slăvească pe eroii lor, încât acei descreierași și zănafici, cari îndeamnă pe oameni să nu mai respecte nimic și pe nimeni, rămân în fața lor ca niște murdării de aruncat.

Dar ca să vedeți cum se adapă sufletele eroilor de azi dela alți eroi dinaintea lor, și prin urmare cum se vor adăpa sufletele eroilor de mâine, dela cei de azi, vă arăt aci câteva exemple luate chiar dela vitejii noștri.

În războiul acesta cel mare, pentru întregirea neamului nostru, soldații, cari mergeau pe valea Trotușului intrau să se roage la biserica zidită de Ștefan Cel Mare, la Borzești. Aci seriau mai toți câte ceva din gândirea lor pe câte un bilețel. Eu am adunat acele bilețele și vă arăt aci cuprinsul câtorva din ele.

„Eu, al vostru luptător Ghiță Negrea din Comuna Suraia, județul Putna, intrat astăzi 1 August 1917 în biserica făcută de Domnitorul Moldovei acum câteva sute de ani, am văzut acum că averea e nimica pe lumea asta și vă spun că precum Ștefan a lăsat pomenire faptele lui și această biserică, așa să rămână și de pe urma noastră ceva“.

Iată acum încă alte două citațiuni din sutele de bilete, pe cari le am și pe cari le vom tipări odată, ca să știe cei ce ne vor urma cum gândiau și pentru ce s'au sacrificat vitejii noștri pe câmpul de război.

„Cu ocaziunea războiului european, la care a luat parte și România cu urmașii lui Ștefan Cel Mare, sunt și eu românul soldat Ion Cristescu și am avut fericirea să vizitez acest sfânt locaș, în ziua de 20 Iulie 1917, în timpul când orice român este gata a-și sacrifica viața pentru Neam, Rege și Țară,

Scriind aceste rânduri figura acestui viteaz voevod, părea că vrea să ceară ceva ostașilor ce îl privesc. Cu ajutorul lui Dumnezeu vom satisface dorința: România Mare.

Soldat Ion Cristescu — Comuna Vasilași — Județul Bacău“.

„In trecere prin satul Borzești am vizitat acest sfânt locaș, unde pe lângă ceilalți luptători, lăsăm aceasta ca amintire pentru cei ce ne vor supraviețui“.

Serg. I. D. Boian și sold. Zancu Dinu“.

Vedeți, scumpii mei, ce gândiau și pentru ce s'au sacrificat vitejii noștri: pentru o Românie Mare, căci așa au scris un testament moșii și strămoșii lor, pentru care au avut cult și în care au crezut, precum au crezut în Dumnezeu.

Și sub fiecare cruce, dela cele peste trei sute de mii de morminte de viteji pentru întregirea neamului, să știți că se găsește o inimă, care

a bătut la fel ca a celor de mai sus, pentru aceeaș cauză, și un sutlet, care s'a sacrificat pentru acelaș scop.

Aceștia sunt eroii noștri din războiul pentru întregirea neamului și memoria lor să o slăvim pentru ca să fie izvor de mântuire și de înălțare sufletească în România cea Mare, geograficește, care însă va putea trăi și va fi slăvită și respectată de celelalte neamuri numai dacă va fi bine întărită sufletește.

Această întărire sufletească începe dela cultul pentru eroi, și de aceea, marele nostru istoric, dl profesor Iorga, a scris într'o poezie despre eroi:

Noi suntem mulți, e ogorul plin,
De noi e plin muntele tot,
In șiruri crucile se țin
Pe gropi ce nu se mai socot.

Și fiinde'am fost, tot ce v'am fost,
Când ne-am făcut al vieții rost,
In bucuria voastră, frați,
Nu ne uitați.

Și acum, după ce v'am spus aceste cuvinte despre rostul sfințirii eroilor, vă mai arăt aci, în alte câteva cuvinte, ce avem de făcut pentru ca să fim în fruntea popoarelor civilizate, prin împlinirea datoriei ce avem către eroi.

Statul a luat măsuri să facă biserici și monumente mari pe locurile unde au luptat acești eroi pentru întregirea neamului.

Deosebit s'a înființat o societate a „Mormintelor Eroilor“, în cap cu înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Primat al țării și cu alți demnitari ai țării, cu scopul ca să îngrijească de mormintele eroilor, să le adune în locuri îngrijite și împrejmuite pe acele izolate prin păduri și văi, pe unde nu s'ar putea îngriji bine, să facă albume cu fotografiile eroilor, cu descrierea faptelor lor, cu fotografia monumentelor și a cimitirelor, să dea diplome și semne de distincție la familiile, cari au avut pe acești eroi, în fine, să ajute pe stat și pe parti-

culari la îndeplinirea tuturor lucrărilor de biserici și monumente pentru slăvirea eroilor.

S'au mai luat măsuri ca la biserici și la școale să se facă tablouri cu numele tuturor eroilor. La fiecare comună să se facă o carte de aur, în care să se scrie numele celor morți pentru patrie, din acea comună.

La casa fiecărei familii, care a avut un erou mort pentru patrie, să se pună un semn mare, făcut din metal, pentru ca orice trecător să știe că din acea familie a fost un erou mort pentru patrie.

La școale, autorități, cazarme, judecătorii, tribunale etc., se vor pune plăci comemorative, pe cari se vor săpa numele celor morți pentru patrie din aceea instituțiune.

Dar, cum știți, astăzi se simte mare lipsă de brațe și de mijloace, pentru ca această operă să se poată face repede și bine, precum ar trebui.

De aceea, pentruca sarcina pe care a luat-o statul și societatea „Mormintele Eroilor“ să se poată îndeplini bine și cât mai curând, avem datoria ca fiecare din noi să lucrăm cât putem și acolo unde putem, ca să îngrijim mormintele eroilor, să le așezăm cruci, să semănăm flori, să aprindem lumânări și candelă la zilele bisericești pentru slăvirea morților, să răspândim poveștile, poeziile și cântecele despre faptele acestor eroi, să obișnuim pe copiii noștri ca să-i slăvească și să îngrijească mormintele lor și să facem din sărbătoarea eroilor, hotărâtă de Înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Primat, în ziua Înălțării Domnului, cea mai mare sărbătoare a neamului, și în această zi, tot neamul românesc, de la bătrân până la copil, să depună o floare pe mormântul eroilor și să cânte cântece pentru slăvirea memoriei lor.

Termin cu încă un sfat, care e tot în legătură cu respectul pentru eroii noștri și anume acela că: fără muncă

nu vom putea fi nici viteji ca eroii noștri, nici demni de numele lor. Eu știu acest sfat dela bătrânii mei, iar vouă vi-l spun cum l'am cetit dela sergentul Boboc Toader din reg. 27 Infanterie, compania II, partea activă, care a făcut pe front în 1917 poezia „Plugușorul“ și în care, după ce arată cum s'a petrecut tot rășboiul, zice:

Acum rășboiul s'a sfârșit
 Am luptat, ne-am întregit,
 De bine însă va fi parte
 Mâni, poimâni ori mai departe,
Viorei și clopoșei
Să fiți harnici, măi flăcăi!
 Doi flăcăi din triste zile
 Nu vă puneți pe jelite,
 Dar nici pe înveselire,
 Ci pe muncă încordată —
 Căți suntem în țara toată,
 Căci ceasul d'o mai suna
 Alții nu ne-'or ajuta,
 Noi eu toți gata să fim,
 Ca dreptul să ni-l păzim —
Viorei și clopoșei
Toți la muncă, măi flăcăi.

Făuritorii României Mari

M. S. Regele Ferdinand.¹⁾

Din vremea când vreo câțiva dintre noi se strecurau prin Predeal la serbarea zilei din zece Maiu din București, ne obișnuisem să-l vedem în fruntea armatei. Maiestros trecea, cel dintâi, în uralele mulțimii, deschizând drum falnicei armate, în haine strălucitoare de sărbătoare.

Predestinat a fost ca numai în fruntea armatei să-și poată deschide drum printre vrășmașii puternicii, ca să asigure tronului și țării mărirea și strălucirea pe care soarta ne-a hărăzit să le vedem astăzi împlinite.

Ostaș, înainte de a fi Rege, cu arma în mâini, a tăiat nodul gordian românesc, — hotărît mai degrabă să piară decât să supoarte priveliștea

¹⁾ Din Calendarul *Gazetei Transilvaniei* 1920.

poporului încătușat, peste munți, peste Prut, care-i implora ajutorul.

Rege al unei țări mici și dușmănită de vrăjmașii ce-o înconjurau, jur de jur, — El n'a pregetat să pornească fără ezitare la împlinirea celui de-al treilea mare act național, după ce predecesorii săi reușiseră să facă unirea țărilor surori, independența și regatul.

Umbrele lui Cuza și a Regelui Carol apar să-l binecuvinteze, ca demn urmaș, întrecându-i în strălucire. Din negura vremurilor de glorie a neamului răsar figurile marilor voievozi Ștefan și Mihai Diteazul, cari vor odihni de-acum în pace, fiindcă El a știut să adune Moldova întreagă și Ardealul lângă țărișoara noastră mică. Mormintele eroilor veacurilor de luptă națională le-a strâns El sub ocrotirea armii românești și nimeni nu le va mai pângări.

Voevod fruntaș între Voevozi — Regele Ferdinand va rămâne cel mai mare și strălucit domnitor al României Mari.

Cu suflet mare, neîntrecut, — în renunțarea Sa la glasul sângelui ca să se devoteze cu totul poporului ce-l încredinșase destinele, ne-a vădit iubirea și grija ce-o are pentru noi, în clipele cele mai grele, când vâltoarea războiului înfiorător, care a biciuit Europa putea să ne cufunde tron și țară, în iadul pustiitor, fără puțință de reînviere.

Doi ani de așteptare și de șoapte veninoase din partea dușmanilor, doi ani priveliștea celui mai îngrozitor cataclism ce-a cunoscut omenirea, nu l-a zdruncinat credința. România mică, cu o armată abia născută, s'a asvârlit cu nebun curaj în luptă. Și-abia după două săptămâni Regele

eunoscu durerea desamăgirii, că prietenii nu ne-au sosit încă și dușmanii ne lovesc din toate părțile.

Neclintit a stat la postul său, mai bine să se jertfească, El și popor, decât să primească mâna false ce l se întindea încă.

Deslănțuirea nenorocirilor prin cari a trecut Țara în timpul din urmă, biciul lui Dumnezeu ce ne lovea întru încercarea sufletelor noastre, durerile îngramădite pe petecul de pământ al Moldovei ciuntite, nu l-au încovoiat nici o clipă. Imbărbătând pe ostași, în primele linii de luptă, se pregătea pentru a da, la rându-l, lovitură dușmanului. Ajutat de-acum de prieteni, El cerceta în fiecare zi cum renășteau zdrobitele unități, armata noastră nouă, de neînvins. Regele Ferdinand n'a obosit niciodată în opera mare a refacerii din primăvara lui 1917.

Ostaș între ostași, îndată ce a văzut renăscută din cenușe scumpa Sa armată, și-a îndreptat grija către viitorul supușilor Săi, cari îl urmașeră, cu încredere neștirbită.

Regele dăruie atunci, El, cel dintâiu, moșiile țăranilor: Exproprierea latifundiilor a hotărât-o El, nu prin legi, ci prin gestul Lui mărinimos. „Pământul, care a supt sângele atâtor eroi, al lor să fie“, al țăranilor, cari în vreme de pace, adună bogăția țării, iar în vreme de război sângerau cumplit pentru apărarea gliei, care nu era încă a lor.

Regele Ferdinand hotărî, cel dintâiu, că de acum înainte țăranul își merită pământul, al lui să fie, să-l stăpânească, fiindcă el îl ară, el îl samănă, el îi seceră comorile, el îl apără!...

Domnitor drept și înțelept, rășboinic, viteaz și comandant strălucit,

Regele Ferdinand în viața politică a fărăi apare ca primul cetățean nobil al ei. Înțelegând rostul vremurilor, El se apropie de popor, pătrunde în rândurile lui și trăiește numai în mijlocul preocupărilor lui.

Pentru El nu este altă tradiție — decât aceea, că „Domnitorul să-și iubească poporul, să-l cărmuiască drept și înțelept, să apere țara și să facă fericirea ei“. Cum să cunoască regele Ferdinand altă tradiție când însuș a rupt legăturile de sânge familiare atunci când a fost să croiască drumul strălucit, luminos, mărit și împodobit de fapte mărețe al neamului românesc de pretutindeni?

Să trăiască primul Rege mare al României Mari!

Sfaturi și povește de urmat și înfăptuit.

D-nul nostru Isus Christos, mântuitorul lumii, a zis : „*lubește pe aproapele tău, ca pe tine însuși*“. Ostașul, deci, ca să arate că iubește pe ai lui (tată, mamă, soție, copii, mândră, etc.) trebuie să fie gata în orice moment, ca cu armele în mână, să sdrobească pe vrășmașul, care ar încerca să vină să ne ia țara, să ne necinstească casa, să omoare pe ai noștri, să ne prădeze avutul, să ne nimească neamul.

Cetățeni ai României Mari, iubiți și cinstiți armata și pe ostașii, cari apără țara, dinastia și pe toți locuitorii ce sunt cuprinși azi în teritorul României-Mari, cari locuitori, deși de alt neam, numai grație armatei au putut trăi în liniște, fericire și stăpâni

pe averea lor — dela anul 1918 încoace — n'au avut de suferit ca aceia, cari au rămas peste linia de graniță — acolo, unde a fost bolșevism și nenorocire.

Cine iubește, cu adevărat, pe ai săi, nu ascultă și nu dă crezare dușmanilor neamului românesc, cari fac propagandă pe la sate și orașe contra *neamului românesc*, contra armatei, etc. Acești vrășmași vin cu sume mari de bani ca să cumpere pe cei slabi și fără credință, să bage vrajbă și neunire între noi, ca să poată să ne robească din nou. Fugiți de acești bani! Sunt bani blestemați, ca arginții lui luda, — și praful și pulberea se alege de cei cari pun mâna pe ei.

Pe acești streini propagandiști voi puneți mâna pe ei și dați-i pe mâna autorităților românești. Astfel arătați că vă iubiți neamul, țara, dinastia și pe toți ai voștri.

Sfințește biserica și credința strămoșească.

În vremuri bune, ca și în cele rele; strămoșii noștri au biruit și progresat numai cu ajutorul lui Dumnezeu și a credinței noastre în legea creștinească.

Ocolește cărciuma, unde este izvor de otravă pentru corp și suflet. Nu ocoli biserica și mergi negreșit Duminica și sărbătoarea îmbrăcat curat, la biserică. Aci un ceas-două pe săptămână ai împrejurarea să te lepezi de toate relele și păcatele trupești și sufletești — de cari tot omul este ispitit — și te roagă lui Dumnezeu pentru tine, ai tăi și neamul românesc.

Aproape toate bisericile și mănăstirile din Oltenia, Muntenia și Moldova, Bucovina și Basarabia sunt zidite de domnii-conducătorii și co-

mandanții românilor de pe vremuri, pentru a mulțumi lui Dumnezeu, pentru izbânda românilor asupra dușmanilor cu cari au luptat. Păstrați cu sfințenie credința strămoșească, căci a fost, este și va fi mântuirea neamului nostru.

Ingrijirea sănătății.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ingrijește ca ochii din cap de sănătatea ta, a familiei, a soției și mai ales a copiilor tăi, căci numai astfel îți faci datoria către neam. Un popor bolnăvicios slăbește și se prăpădește.

* * *

Pentruca membrii unei familii să fie sănătoși și să trăiască o viață fericită se cer următoarele:

1. *Gospodărie.* Bogată și îngrijită. Locuință bună cu ferestre mari, ca să bată soarele în casă, curățenie în casă, curte, etc., etc.

2. *Hrană bună.* Nu se face economie la mâncare, ci trebuie să se facă economie mare la beutură. Fără mâncare bună și hrănitoare nu poate fi un om sănătos și bun pentru muncă. Fără beutură, din contră este mai bine și mai sănătos, fiindcă băutura nu ajută, ci strică mai mult, otrăvește corpul, strică sănătatea și prăpădește pe om înainte de vreme.

* * *

Îngrijește mai ales de hrana copiilor tăi, căci ei sunt viitorul neamului. Dacă sunt hrăniți și îngrijiți bine, cresc voinici și sănătoși și pot apăra mai bine neamul și țara.

Până la doi ani crește copilul numai cu lapte, apoi de aci până ce merge la școală hrănește-l cu ouă, lapte mult, brânză, unt, carne de pasăre, căci acestea îl fac tare și sănătos. De acestea casa românului dela țară trebuie să fie îmbelșugată.

Nu puneți în gura copilului nici un pic de alcool, țuică, vin, bere, etc., căci îi otrăviți corpul și-l prăpădiți.

3. *Imbrăcăminte, încălțăminte.* Ingrijește de îmbrăcăminte a familiei și copiilor tăi, ca să-i ferești de boale, mai ales de când începe toamna și până în primăvară.

4. *Curățenia corporală.* Este izvor de sănătate și fericire. Deci spală corpul tău și al copiilor în fiecare Sâmbătă seara cu apă caldă și cu săpun. Lucrul acesta este foarte ușor, dacă este voință și dragoste de să-

nătate. Încălzește apă în căldarea ce ai în casă și spală-te bine în albia, în care se spală rufele. Vara fă baie la râu în fiecare zi.

5. Ingrijirea medicală (doftoricească).
Când un membru de familie se îmbolnăvește, dă fuga la doctor, nu cheltui bani cu babele și cu doctorii băbești. Cine fuge repede la doctor scapă de boală și cheltuiește mai puțin.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

6. Beția prăpădește sănătatea, iar copiii, cari se nasc din părinți bețivi sunt bolnăvicioși, tâmpiți și de nici-un folos pentru ai lui și pentru neam.

Deci, ferii-vă de beuturi spirtoase și ocolii cârciumele. Omul adevărat gospodar și iubitor de familia lui (mamă, tată, soție, copii) nu bea la cârciumă, unde este ispășit și nu se mai oprește până ce nu dă pe

brânci, ei gustă la zile mari cu cumpătare, în casă la el, cu soția și cu ai lui.

Ce netrebnici și blestemați sunt acei oameni, cari beau în neștire prin cârciumi, cinstind pe alții și înbogăfind pe cârciumar, iar soția și copiii lui sunt desbrăcați și muritori de foame.

Aceștia sunt cei mai răi cetățeni, căci prin poftele lor lucrează ca să prăpădească neamul românesc.

7. Boale lumești. Feriți-vă de aceste boale, iar dacă ați pățit-o fugiți repede la doctor, ca să vă vindecați și să nu umpleți pe ai vostri.

Muncă și ordine.

Groznicul războiu, care a prăpădit multă omenire, a distrus și foarte mult din cele trebuincioase vieții unui stat, a familiilor și locuitorilor.

Toate merg greu de tot. Este mare lipsă de toate, și la sate și la orașe.

Și ca să se îndrepte lucrurile, să ne apropiem de viața normală, ce era înainte de războiu, se cere fiecărui bun român 2 fapte:

- a) Muncă spornică și cinstită.
- b) Ordine și respect legilor.

Numai unde se muncește spornic și cinstit și este ordine socială se poate vedea un progres de refacere și spre o viață mai bună și mai ușoară de trăit.

Și până azi românul a dat dovezi că este muncitor și de ordine și de

aceea stăm mai bine ca toți (și ne vom reface cei dintâi în mod complet.

„Munca și ordinea socială sunt izvoare de liniște și prosperitate pentru un popor.“

Învățăături și îndemnuri bune.*)

Legea I (din biblie).

— Fericiți cei ce ascultă cuvântul Domnului și-l păzesc. — Bărbaților, iubiți-vă femeile voastre și nu vă amărâți asupra lor! — Femeilor, supuneți-vă bărbaților voștri, precum se cade în Domnul! — Copiilor, ascultați pe părinții voștri în toate, căci aceasta este bine plăcut Domnului! — Cinstește pe tatăl tău și pe mama

*) Din activitatea „Caselor naționale“.

ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pământ! — Cel ce obișnuiește pe tatăl său și atinge pe mama sa va fi acoperit de răs și de dispreț! — Părinților, nu întărâtați pe copiii voștri spre mânie, ca să nu se descurajeze! — Slugilor, ascultați în toate pe stăpânii voștri, cei după trup! — Stăpânilor, ce este cu drept și cu tocmală, dați slugilor, știind că și voi aveți stăpân în cer! — Omule, nu poți femeia aproapelui tău, nici casa lui, nici boul lui, nici asinul lui, nici nimic din cele ce sunt ale lui! — Nimic nu se poate asemana cu prietenul credincios; aurul și argintul n'au nici un preț pe lângă el! — Ridică-te înaintea capului cărmei și dă cinstea bătrânului!

Legea II (din experiență).

Patria se întărește cu: copilul bine îngrijii, omul bine hrănit, casa bine

gospodărită, grădina și curtea bine îngrijite, ogorul bine lucrat, dragoste adâncă de casă, de femeie, de copii, de ai tăi și de aproapele, buna grije și multa milă de animale, hărnicie la muncă, veselie la odihnă, strânsură la magazie, economie la pungă, limba curată, obiceiurile bune, surâsul pe buze, credința în Dumnezeu, încrederea în oameni și alergarea, când goarna sună.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Viața-i datorie grea; proștii se îngrozesc de ea.

— Cu munca și cu vitele se scoate sărăcia din casă; cu voia bună și cu inima curată se înfrânge necazul.

— Vorbiți puțin și făptuiți mult.

— Faceți mai întâi fapta și apoi gândiți la legile ei de cârmuire.

— Nu cere ajutor la altul până nu ai întrebuințat toată mintea și toată

puterea ta, căci tu poți mai mult decât crezi, dacă voinști.

*

— Limba, legea și opinea să nu le dai pe nimica.

— Mila străinului
E ca umbra spinului;
Când gândești că te umbrește
Mai tare te dogorește.

*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Cei ce rabdă jugul și-a trăi mai vor

Merită să-l poarte spre rușinea lor.

*

— Când iei din al altuia este necinstit.

Când lași să-ți ia altul din al tău ești slab.

*

— Nu vorbiți voi despre faptele voastre; lăsați faptele să vorbească despre voi.

*

— Norocul trece pe lângă toată lumea, dar în loc îl oprește numai omul vrednic și bine pregătit.

*

— Muschiul la muncă, inima la credință, creierul la gândire bună, gura să tacă, ochii să vază, urechile să audă, așa opriți norocul lângă voi.

*

— Copii! Avem nevoie de oameni de nădejde, muncitori, îndrăsneți, mândri de cinstea și de meseria lor, mândri de neamul din care se trag, dârji când cineva caută să ia din al lor, desprețuitori pentru acei cari nu știu să lucreze pentru binele obștesc, găzduitori pentru oameni buni, dar aspri cu oamenii răi și dușmani ai

neamului, prieteni cu oamenii muncitori, dușmani ai leneșilor, iubitori de tot ce e drept și frumos, respectuoși cu cei cari merită respectul și dușmani ai fuduliei, îngâmfării, nedreptății și necinstii.

Așa să fiți, copii, ca să ajungeți urmași demni ai eroilor, cari v'au făurit România-Mare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cuprinsul:

	Pag.
Precuvântare	3
Unirea	5
Un cuvânt de adevăr și îmbărbătare	11
Neînțelegerea între frași, bucuria duș- manilor	12
Sfințirea eroilor	13
Făuritorii României Mari	25
Sfaturi și povești de urmat și înfăptuit	31
Ingrijirea sănătății	34
Muncă și ordine	39
Învățăături și îndemnuri bune	40

BIBLIOTECA UNIV

0776 16. VI. 1923

CLUJ

Din Biblioteca „ASTRA“,

au apărut până acum următoarele lucrări:

- Nr. 1. *Dr. Sextil Pușcariu*: „Istoria literaturii române“, vol. I (epuizat).
- Nr. 2. *N. Iorga*: „Tudor Vladimiresc“, dramă ist. în 5 acte (15 lei).
- Nr. 3. *I. Georgescu*: „Prin Ardeal“, partea I, cu 161 ilustr. și 1 hartă (50 lei).
- Nr. 4. *Ștefan Meleş*: „Istoria neamului românesc“, vol. I cu ilustr. (50 lei).
- Nr. 5. *Nic. Oancea*: „Cântece populare românești“, pentru cor mixt, vol. I (25 lei).
- Nr. 6. *Francisc Neugebauer, inginer*: „Viitorul tehnic-economic al României întregite“ trad. de I. Georgescu (cu tablouri și hartă) (10 lei).
- Nr. 7. *T. V. Păcățian*: Jertfele Românilor din Ardeal, Banat, Crișana, Sătmar și Maramurăș, aduse în războiul mondial din anii 1914—1918 (15 lei).
- Nr. 8. *Ioan C. Băcilă*: Pictori francezi prin țara noastră (1828—1856) (cu ilustr.) (15 lei).
- Nr. 9. *Dr. Onisifor Ghibu*: Cum s'a făcut unirea Basarabiei (5 lei).
- Nr. 10. *Dr. Onisifor Ghibu*: Evoluția secțiilor literare și științifice ale Astei (La un popas) (10 lei).
- Nr. 11. *Dr. Ioan Lupaș*: Contribuțiuni la istoria ziaristicii, românești ardeleni (30 lei).
- Nr. 12. *Dr. Aurel Voină*: Valorificarea capitalului uman prin igiena națiunii (15 lei).
- Nr. 13. *Dr. Dominic Stanca*: Ancheta sanitară, ca bază de plecare a plăgilor sociale (15 lei).

Se află de vânzare la „Asociațiune“ în Sibiu, Str. Șaguna 6, și la toate librăriile

:~: ~:~: din țară. ~:~: ~:~:

Publicațiile „ASTREI“

(„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“) din Sibiu.

Rugăm pe toți aceia, cari au dragoste de carte, să întreprindă o propagandă cât mai mare pentru răspândirea publicațiilor primei noastre societăți culturale. Este o *datorie de onoare* a fiecăruia de a introduce în cercul său de cunoscuți, în librăriile orașului său:

- 1 Revista, organul oficial al „Astrei“, „*Transilvania*“ (apare în anul al 57-lea, 100 Lei pentru membri, 200 Lei pentru nemembrii „Asociațiunii“).
- 2 „*Biblioteca poporală a „Asociațiunii“*, (care a ajuns la Nr. 142, numerele de vânzare sunt indicate mai jos, celelalte se răspândește *numai* prin bibliotecile populare publice), și
- 3 *Biblioteca „Astra“* 15 numere.

Sprijiți „Astra“,

fiindcă sprijinindu-o vă sprijiniți pe voi

:~: :~: înși-vă! :~: :~:

Intemeiată la 1861 de marii metropoliți Andreiu Șaguna dela Sibiu și Alex. Sterca-Șulușu dela Blaj, defrunțașii neamului nostru de atunci: Tim. Cipariu, George Barițiu, Axente Severu, cav. I. Pușcariu, baron Vasile Pop, Dr. I. Rațiu, Iacob Bologa ș. a. cu scopul de a înainta cultura poporului român prin tipărire de cărți bune și folositoare, a înființat și va înființa și susține bibliotecă populare în fiecare comună, bibliotecă regionale în fiecare centru de despărțământ și o bibliotecă mai mare centrală; a întemeiat și va întemeia și susține muzee regionale în centrele despărțământelor, pe lângă un mare Muzeu Central; a ridicat și va ridica și susține case naționale în toate comunele românești; a aranjat și va aranja expoziții etnografice (de porturi, de jocuri naționale etc.), de agricultură, de grădinărit, pomărit, de copii, industriale, artistice ș. a.; a ținut și va ține conferințe și prelegeri populare; a acordat și va acorda premii și burse (stipendii); a înființat și va înființa bănci populare, cooperative ș. a.; a instruit și va instrui pe analfabeți (pe ceieci nu știu ceti și serie). „Asociațiunea” e împărțită în despărțăminte (cereuri), iar acestea în comune sau agenturi. 4 persoane pot face o agentură și cere prin directorul despărțământului o bibliotecă dela

Abonați publicațiile „Asociațiunii“!

„TRANSILVANIA“

Cea mai veche revistă românească din Ardeal

Apare lunar.

Costul abonamentului anual:

pentru membrii „Asociațiunii” 100 Lei
pentru nemembri 200 Lei

Abonați-vă la „Biblioteca Poporală“.

Ultimii numerii conțin următoarele:

- Nr. 135. O șezătoare românească. (Material de citit și de cântat).
- Nr. 136. Amor și răsbunare. (Povestiri istorice) de Ioan Al. Lăpedatu.
- Nr. 137. Luptele lui Mihai Viteazul, povestite de el însuș.
- Nr. 138. „De cetit și răsgândit“, material pentru șezătorile noastre culturale.
- Nr. 139. Calendarul „Asociațiunii“ pe anul 1927 întocmit de Horia Petra-Petrescu.
- Nr. 140. 1 Decembrie 1918, conferență pentru serbarea Unirii Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu Patria-Mamă, întocmită de Romul Simu, secretarul adm. al „Astrei“.
- Nr. 141. Dine Crăciunul, piesă de teatru pentru copii, în 2 acte de Elena C. Sporea.
- Nr. 142. Fapte de împlinit pentru întărirea și prosperitatea neamului.

Cea mai răspândită publicațiune poporală

„BIBLIOTECA POPORALA

: - : A ASOCIAȚIUNEI“ : - :

e îngrijită de secretarul literar al „Asociațiunii“,
cu sprijinul celor mai buni scriitori pentru popor.

Costul abonamentului anual:

pentru membrii „Asociațiunii“ 50 Lei
pentru nemembrii 70 Lei

Adresa: „ASOCIAȚIUNEA“ Sibiu, Strada Șaguna 6.